

Hallintovaliokunnalle

**AMNESTY  
INTERNATIONAL**



AI FI 32/2016, 21.9.2016

**AMNESTY INTERNATIONAL SUOMEN OSASTO**

Hietaniemenkatu 7 A

00100 Helsinki

P: 09 5860 440

E: [amnesty@amnesty.fi](mailto:amnesty@amnesty.fi)

F: 09 5860 4460

W: [www.amnesty.fi](http://www.amnesty.fi)

## **Euroopan unionin yhteinen turvapaikkajärjestelmä**

Amnesty International on maailman suurin ihmisoikeusjärjestö, jonka toiminta perustuu yksittäisten ihmisten tuelle. Tukijoita on yli 3 miljoonaa, 150 maassa eri puolilla maailmaa. Amnesty International on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Amnesty International kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainituista asioista ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa.

Komissio antoi huhtikuussa 2016 yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamista koskevan tiedonannon. Ensimmäinen säädöspaketti annettiin 4.5.2016 ja se sisälsi Dublin-asetusta, Eurodac-rekisteriä ja EU:n turvapaikkavirastoa koskevat ehdotukset. Toinen säädöspaketti annettiin 13.7.2016, joka sisälsi seuraavat ehdotukset: ehdotus (KOM (2016) 467 lopullinen) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansainvälistä suojelua koskevasta yhteisestä menettelystä unionissa (menettelyasetus); ehdotus (KOM (2016) 466 lopullinen) määritelmäasetukseksi, ehdotus (KOM(2016) 465 lopullinen) vastaanotodirektiivin uudelleen laatimiseksi ja ehdotus (KOM (2016) 468 lopullinen) asetukseksi uudelleensijoittamisesta.

Amnesty International pitää tervetulleena pyrkimyksiä jäsenvaltioiden turvapaikkasäätelyn ja käytäntöjen harmonisointiin. Amnesty pitää kuitenkin huolestuttavana sitä, että yhteistä turvapaikkajärjestelmää koskevat komission asetusehdotukset johtaisivat monin paikoin vaarallisiin heikennyksiin turvapaikanhakijoiden oikeuksien suojan tasossa.

Amnesty vastustaa ankarasti turvapaikanhakijoiden edelleen liikkumiseen EU:n sisällä liitettyä rankaisemiseen perustuvaa lähestymistapaa, johon moni muutosehdotuksista pohjautuu. Ehdotukset liikkumisen sanktioinnista ovat suhteettomia, rajoittavat kohtuuttomasti hakijoiden menettelyllisiä oikeuksia sekä uhkaavat rangaista turvapaikanhakijoita, jotka ymmärrettävästi pakenevat esimerkiksi epäinhimillisiä olosuhteita, systemaattisia puutteita turvapaikkamenettelyissä ja vastaanotto-olosuhteissa ja ihmisoikeusloukkauksia, joiden vuoksi jäsenvaltiot, kuten Suomi, ovat keskeyttäneet siirrot eräisiin jäsenvaltioihin.

Hakijoiden tarvetta ja halukkuutta edelleen liikkumiseen poistaisi sen sijaan se, että turvapaikkamenettelyn, vastaanotto-olojen, aseman määrittelyn, kotoutumisen tukemisen, perhe-elämän suojan ja oikeuksiin pääsyn taso olisi läpi unionin korkea ja yhtenäinen. Kannustimet ja korkeatasoisten standardien tehokas toimeenpano jäsenvaltioissa takaisivat menettelysääntöjen noudattamisen todennäköisesti sanktioita paremmin.

## 1. Dublin-järjestelmä

Amnesty katsoo, että Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisen vastuunjaon kehittäminen on oikeasuuntainen tavoite. Kuten komissio ja Suomi ovat tuoneet esiin, Dublin-järjestelmän heikkoudet liittyvät sekä toimeenpanoon että itse järjestelmään. Nämä ongelmat on mahdollista korjata vain lähestymällä asiaa aivan uudesta näkökulmasta. Tulevan järjestelmän tulee perustua jäsenvaltioiden väliselle solidaarisuudelle, nykyistä tasapuolisemmalle vastuunjaolle ja turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten ihmisoikeuksia täysimääräisesti kunnioittavalle kohtelulle. On epäoikeudenmukaista, epärealistista ja kestämatöntä olettaa ulkoraja-jäsenvaltioiden jatkavan suhteettoman suuren vastuun kantamista suojelun tarpeen arvioinnista, kansainvälisen suojelun myöntämisestä ja pitkäkestoisen oleskelun tarjoamisesta niille, joille myönnetään oleskelulupa. Tämä on myös osoittautunut toimimattomaksi ratkaisuksi pitkäkestoisen muuttoliikkeen hallitsemisessa ja aiheuttaa vakavaa inhimillistä kärsimystä, kuten muun muassa Amnestyyn viimeaikaiset havainnot esimerkiksi Kreikasta jälleen osoittavat.

Amnesty katsoo, että seuraavien ydinperiaatteiden tulee ohjata Dublin-uudistusta:

- Nopea pääsy kansainvälisen suojelun piiriin;
- Ihmisoikeuksien, erityisesti oikeuden hakea turvapaikkaa, perhe-elämän suojan, palautuskiellon ja syrjinnän kiellon, kunnioittaminen;
- Vahvat menettelylliset oikeudet, kuten oikeus tiedonsaantiin, oikeudelliseen avustajaan ja yksilölliseen haastatteluun sekä muut tehokkaat oikeussuojakeinot Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan vaatimusten mukaisesti;
- Henkilökohtaisten olosuhteiden ja tarpeiden joustava, yksilöllinen arviointi ja huomioiminen.

Näiden periaatteiden noudattaminen tarkoittaa vastuunjakojärjestelmää, joka koskee kaikkia turvapaikanhakijoita, eikä ainoastaan henkilöitä, joilla on ilmeinen suojelun tarve. Pääsyä turvapaikkamenettelyyn ei myöskään tule viivästyttää altistamalla turvapaikanhakijoita useille siirroille ennen heidän suojelutarpeensa arviointia.

Amnesty vastustaa jyrkästi turvapaikka- ja vastuunjakojärjestelmää, jonka lähtökohtana on turvapaikanhakijoihin kohdistuva pakko ja sanktiot. Myös tehokkaan kotoutumisen ja oleskelumaahan integroitumisen kannalta turvapaikkatutkinnassa on kyettävä tehokkaasti arvioimaan turvapaikanhakijan yksilöllisiä olosuhteita, ja nämä on otettava huomioon myös vastuuvaltiota määriteltäessä. Järjestelmän toimivuutta tulee edistää pakon ja sanktioiden sijaan joustavuudella ja yksilöllisten olosuhteiden huomioon ottamisella. Rangais- tuslähtöinen lähestymistapa on omiaan synnyttämään vakavia ihmisoikeusriskejä turvapaikanhakijoiden kohtelussa ja myös sen toimivuus käytännössä on epätodennäköistä.

## 2. Menettelyasetus

Turvapaikkamenettelyä koskevassa asetusehdotuksessa ehdotetaan uusia määräaikoja hakemuksen jättämiselle, käsittelylle, nopeutetulle menettelylle, tutkimatta jättämiselle ja valituksen käsittelylle. Ilmeisen perusteettomiksi katsotuissa tapauksissa jäsenvaltio olisi velvollinen soveltamaan nopeutettuja menettelyitä. Turvallisista kolmansista maista päätettäisiin unionissa ja turvallisista alkuperämaista laadittaisiin yhteneväinen lista, josta tulisi osa asetusta. Hakijalla olisi velvollisuus hakea turvapaikkaa ensimmäisestä valtiosta, johon hän on saapunut tai siitä jäsenvaltiosta, johon hänet on osoitettu. Edelleen liikkumisesta aiheutuisi sanktioita. Tehostamista ja turvapaikanhakijaa rankaisevaa järjestelmää komissio pyrkii tasapainottamaan turvaamalla jokaiselle turvapaikanhakijalle oikeuden maksuttomaan oikeusapuun menettelyn jokaisessa vaiheessa.

Asetusehdotuksessa erityisen hälyttävää on kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten tutkimatta jättämisten ja nopeutettujen menettelyjen pakollinen soveltaminen sekä erinäiset turvapaikanhakijoiden edelleen liikkumisesta sekä menettelyä koskevien velvoitteiden laiminlyönnistä seuraavat ankarat, rankaisevat toimenpiteet. Vaikka jäsenmaiden lakien ja käytäntöjen yhtenäistäminen on kannatettava tavoite, on ongelmallista, mikäli korkeampaa turvapaikanhakijoiden ihmisoikeuksien suojelun tasoa noudattavat jäsenvaltiot ovat asetuksella käytännössä pakotettuja alentamaan tuota suojelun tasoa tulevaisuudessa. Harmonisoinnin ei tulisi johtaa EU:n turvapaikkaoikeuden tarjoaman suojatason alenemiseen.

Amnesty pitää myönteisenä sitä, että turvapaikkamenettelyä koskevassa asetusehdotuksessa painotetaan tarvetta oikeusavun myöntämiseen läpi turvapaikkamenettelyn. Oikeus ilmaiseen oikeusapuun, jota Suomessa on vastikään rajoitettu, on ensiarvoisen tärkeää turvapaikanhakijoiden oikeusturvan kannalta. Komission esityksessä oikeusavun lisääminen on seurausta turvapaikanhakijoiden oikeuksien rajoittamisesta. Siltä osin Amnesty on erittäin pettynyt valtioneuvoston kantaan, jossa komission esittämiä rajoitusehdotuksia tuetaan, mutta oikeusavun lisäämistä vastustetaan.<sup>1</sup>

Amnesty pitää syvästi huolestuttavana esitykseen liittyvää hakemuksen tutkimatta jättämisen, ”turvallisen kolmannen maan” ja ”turvallisen turvapaikkamaan” käsitteiden soveltamistilanteiden lisäämistä ja valtavirtaistamista. Kyseisten käsitteiden pakollinen ja entistä laajempi käyttö on omiaan johtamaan käytännössä järjestelmälliseen tehokkaan ja oikeudenmukaisen turvapaikkatutkimuksen epäämiseen EU:n alueella. ”Turvallisten kolmansien maiden” ja ”turvallisten alkuperämaiden” määrittely unionin tasolla on omiaan vaarantamaan turvapaikanhakijoiden oikeusturvan, turvapaikkahakemusten tehokkaan ja yksilöllisen tutkimuksen sekä jokaisen ehdottoman oikeuden olla joutumatta palautetuksi vakavien ihmisoikeusloukkausten vaaraan. Se lisää riskiä palautuskiellon loukkaamisesta.

Turvapaikanhakijoiden oikeusturvan kannalta silmiinpistävä ongelmallisena näyttäytyvät ehdotukset menettelyä ja tavoitettavissa olemista koskevien velvoitteiden laiminlyöntien johtamisesta nopeaan hakemuksen hylkäämiseen rauenneena. Tätä seuraava hakemus käsiteltäisiin uutena hakemuksena normaalia alemmilla oikeussuojakeinoilla. Uusintahakemus tutkittaisiin aineellisesti vain, mikäli sen tulkittaisiin sisältävän merkittäviä uusia tietoja ja mikäli hakijan tulkittaisiin olleen itsestään riippumattomasta syystä kyvyttö esittämään näitä tietoja tai jos niiden huomioimatta jättäminen tulkittaisiin yksittäistapauksessa kohtuuttomaksi.

Komission esitys painottaa tehokkaan tiedonsaannin merkitystä läpi turvapaikkamenettelyn. Huomioiden ehdotetut sanktiomekanismit, oikean, kattavan tiedon välittäminen prosessista hakijoille olisikin elintärkeää. On kuitenkin syytä epäillä, miten tämä voitaisiin tyydyttävästi turvata ottaen huomioon sen, miten syvällisen vakaviin ja kauaskantoisiin oikeudenmenetyksiin ehdotetut turvapaikanhakijoita rankaisevat säännökset ovat omiaan johtamaan.

### 3. Määritelmäasetus

Amnesty International pitää huolestuttavana määritelmädirektiivin korvaavaa asetusta koskevan ehdotuksen vaatimusta kansainvälisen suojelun aseman säännöllisestä uudelleenarvioinnista, joka on omiaan johtamaan unionin alueella tarjotun suojelun tason heikentymiseen nykyisestä. Pakollinen uudelleenarviointi aiheuttaisi jäsenvaltioiden viranomaisille merkittävää hallinnollista takkaa sekä aiheuttaisi kansainvälistä

---

<sup>1</sup> Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (menettelyasetus)

suojelua nauttivan henkilön oleskeluun merkittävää epävarmuutta, joka vaikeuttaisi kotoutumista ja esimerkiksi henkilön opiskelumahdollisuuksia ja työmarkkina-asemaa.

Edelleen liikkumisen sanktiointi käynnistämällä uudestaan pitkäaikaisen oleskeluluvan ehtona olevan oleskeluajan hyväksi lukeminen murentaa kansainvälisen suojelun saajan liikkumisvapautta. Rankaisemiseen keskittyvät ehdotukset eivät huomioi niitä syitä, joiden vuoksi pakolaiset liikkuvat edelleen unionin sisällä, kuten mahdolliset oleskeluvaltion räikeän puutteelliset elinolosuhteet, puutteelliset kotoutumispalvelut ja heikot kotoutumisenäkymät. Edelleen liikkumisen rankaisemisen sijaan liikkumisvapauden mahdollistaminen viiden vuoden määräaikaa nopeammin kannustaisi noudattamaan oleskeluun liitettyjä menettelysääntöjä.

Amnesty näkee huolenaiheita myös ehdotukseen sisältyvässä mahdollisuudessa taloudellisten ja sosiaalisten etuisuuksien ehdollistamiseen ja sitomiseen pakolaiselle asetettavaan menettelyvelvoitteisiin tai kotoutumistoimenpiteisiin. Kotouttamistoimenpiteiden määrittelemisen kansainvälistä suojelua saavan velvollisuudeksi yksilön oikeuden ja jäsenvaltion tarjoamisvelvollisuuden sijaan on periaatteellisesti ongelmallista. Minimissään etuisuuksien vastikkeellisuuteen tähtäävien mahdollisten rajoitusten on oltava kohtuullisia, oikeasuhtaisia, läpinäkyviä ja ennakoitavissa olevia. Niistä on säädettävä täsmällisesti ja tarkkarajaisesti kansallisessa lainsäädännössä ja yksilön oikeussuojatakeet turvaten.

#### **4. Asetus uudelleensijoittamisesta**

Amnesty International kannattaa pakolaisille tarjottavien uudelleensijoituspaikkojen lisäämistä Euroopan unionin alueella. Komission esitys yhteistä uudelleensijoittamisjärjestelmää koskevasta asetuksesta on tervetullut sikäli, kun se tarjoaa mahdollisuuden lisätä uudelleensijoittamiseen jo osallistuvien jäsenvaltioiden, kuten Suomen, tarjoamia uudelleensijoittamispaikkoja sekä perustaa uudelleensijoittamisohjelmia niissä jäsenmaissa, jotka eivät vielä osallistu. Amnesty toivoo, että esitetty järjestelmä saa EU:n kantamaan merkittävämmän ja oikeudenmukaisemman osuuden kansainvälisestä vastuusta pakolaisten vastaanottamiseksi ja auttamiseksi. Nykyisin huomattavasti suurimman vastuun pakolaisten vastaanotosta kantavat rikkaiden teollisuusmaiden ulkopuoliset köyhät ja kehittyvät, itsekkin usein epävakauden vaivaamat maat, joissa oleskelee YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n mukaan 86 % maailmanlaajuisesta pakolaisväestöstä.

Pakolaisten uudelleensijoittaminen on ensiarvoisen tärkeäväline turvallisten ja laillisten reittien tarjoamiseksi kansainvälisen suojelun tarpeessa oleville sekä yksi suositeltavista, kestävästä ratkaisusta pakolaisten auttamiseksi. Komission esitys sitoo kuitenkin vakavasti huolestuttavalla tavalla uudelleensijoituksen kolmansien maiden kanssa tehtävään yhteistyöhöni, jonka tarkoituksena on rajoittaa turvapaikanhakijoiden pääsyä Eurooppaan. Uudelleensijoittamispaikkojen määrää Euroopan unionissa on lisättävä merkittävästi, mutta uudelleensijoittamista ei tule muuttaa luonteeltaan ”maahanmuuton hallintaa” eli turvapaikanhaun estämistä ja rajavalvonnan tehostamista tavoittelevaksi välineeksi. Huomattavasti nykyistä kunnianhimoisemman pakolaisten uudelleensijoittamisen ohella EU:n jäsenvaltioiden tulee kunnioittaa vainoa, sotia ja konflikteja pakenevien oikeutta hakea turvapaikkaa, päästä oikeudenmukaiseen turvapaikkamenettelyyn ja nauttia kansainvälistä suojelua huolimatta keinoista, joilla hakijat saapuvat jäsenvaltioihin.

Alistamalla uudelleensijoittamisen välineeksi edistää EU:n tämänhetkisiä pyrkimyksiä ”maahanmuuton hallintaan” ja palautusten tehostamiseen tähtäävän yhteistyön lisäämiseen tiettyjen kolmansien valtioiden kanssa vaarana on myös, ettei turvallisia ja laillisia reittejä ja kestäviä ratkaisuja saavuteta niissä pitkittyneen pakolaistilanteen koettelemissa maissa, jotka eivät ole suoraan yhteydessä Eurooppaan suuntautuvaan pakolaisuuteen.

Uudelleensijoitettavien valinnassa ehdotetaan sovellettavaksi UNHCR:n soveltamia haavoittavuuskriteereitä, eli valinnoissa pyrittäisiin painottamaan erityisesti vaarassa olevien naisten ja lasten, kidutuksen ja sukupuolittuneen väkivallan uhrien, sairaiden ja vammaisten sekä erityisiä oikeudelliseen tai fyysiseen suojeluun

liittyviä tarpeita omaavien pakolaisten auttamista. Lisäksi ehdotetaan kriteerien täydentämistä painottamalla myös haavoittuvassa sosioekonomisessa asemassa olevien sekä perhesiteitä unionin alueelle omaavien pakolaisten valitsemista.

Amnesty pitää positiivisena haavoittuvuuteen perustuvan kriteeristön painottamista sekä perinteisten valintaperusteiden laajentamista. Amnesty kuitenkin korostaa, että uudelleensijoittamisen tulee olla yksi käytävistä turvallisista ja laillisista reiteistä pakolaisten auttamiseksi, samalla kun myös muita turvallisista ja laillisista reittejä, kuten mahdollisuutta perheenyhdistämiseen, edistetään. Niille perheille, joiden osalta EU-lainsäädännön asettamat perheenyhdistämisen edellytykset täyttyvät, tulisi turvata maahanpääsy perheenyhdistämisen avulla. Tämä on uudelleensijoittamista täydentävä keino, eikä näiden turvallisten reittien, uudelleensijoittamisen ja perheenyhdistämisen, käytön tulisi rajoittaa toisiaan.

Komissio ehdottaa uudelleensijoitettavien valinnassa sovellettavaksi poissuljentaperusteita, joiden mukaan uudelleensijoittamisen ulkopuolelle jäisivät YK:n pakolaisyleissopimuksen mukaisesti henkilöt, jotka ovat syyllistyneet eräisiin vakaviin rikoksiin, sekä lisäksi yhteiskunnan turvallisuuden tai vastaavan syyperusteella poissuljettavat henkilöt, henkilöt jotka on määrätty maahantulokieltoon Schengen-alueelle, henkilöt jotka ovat pyrkineet sääntelemättömästi EU-alueelle viimeisen 5 vuoden aikana ja henkilöt, joiden osalta uudelleensijoittaminen jäsenvaltioon on evätty viimeisen 5 vuoden aikana.

Amnesty vastustaa omatoimisesti turvapaikanhakijoina EU:n alueelle saapuneiden henkilöiden rankaisemista estämällä tällaisten henkilöiden uudelleensijoittaminen. Tällaisten henkilöiden poisjättäminen uudelleensijoittamisen piiristä on perusteetonta ja kohtuutonta. Rajavalvonnan tehokkuutta turvapaikanhakijoiden oikeuksien kustannuksella painottava, rankaisemiseen perustuva lähestymistapa jatkaa syvästi ongelmallisen EU:n ja Turkin välisen pakolaisopimuksen logiikkaa. Turvapaikanhaun tai turvapaikanhakijaksi pyrkimisen sanktioiminen on räikeästi vastoin YK:n pakolaisyleissopimuksen 31 artiklaa, jonka mukaan sopimusvaltiot eivät ryhdy rankaisutoimenpiteisiin laittoman maahan saapumisen tai oleskelun johdosta pakolaisia kohtaan, jotka tulevat suoraan maasta, jossa heidän elämänsä tai vapautensa on ollut uhattuna. Haavoittuvassa asemassa olevien pakolaisten oikeuksien turvaaminen tulee asettaa rajavalvonnan tiukennusten edelle.

Amnesty on huolissaan siitä, että komission ehdotus ei näytä edellyttävän pakolaisaseman myöntämistä uudelleensijoittamisen kautta vastaanotetuille henkilöille, vaan mahdollistaa myös toissijaisen suojeluaseman käytön tässä yhteydessä. Pakolaisaseman perusteet täyttävälle henkilöille tulisi kaikissa tilanteissa tunnustaa täysimääräinen pakolaisasema siihen liitettyine oikeuksineen, kuten oikeus perheenyhdistämiseen.

Komission ehdottama uudelleensijoitusjärjestelmä olisi ilmeisimmin jäsenmaiden omia kansallisia kiintiöjärjestelmiä täydentävä, rinnakkainen järjestelmä. EU:n yhteiseen uudelleensijoitusjärjestelmään liittyvä taloudellinen tuki uudelleensijoittamista varten olisi kuitenkin käytössä vain yhteisen järjestelmän kautta uudelleensijoitettujen pakolaisten osalta, ei kansallisten järjestelmien puitteissa tapahtuvaa uudelleensijoittamista varten. Amnesty katsoo, että yhteisen uudelleensijoittamisjärjestelmän ohella EU:n jäsenvaltioiden tulisi jatkaa ja pyrkiä merkittävästi laajentamaan omia, kansallisia uudelleensijoitusohjelmiaan, jotta maailmanlaajuisesti kasvavaan pakolaisten avun tarpeeseen voitaisiin oikeudenmukaisesti vastata.

## 5. Vastaanottodirektiivi

Amnesty International suhtautuu myönteisesti moniin vastaanottodirektiivin uudistamista koskevan esityksen tavoitteisiin, kuten velvoitteeseen arvioida nopeasti ja tehokkaasti hakijan erityiset vastaanottotarpeet ja työnteke-oikeuden ja työllistymismahdollisuuksien edistämiseen tähtäävät toimet.

Vastaanottopalveluiden tai etuisuuksien rajoittamisen tai epäämisen hakijan edelleen liikkumisen johdosta ei missään nimessä tulisi olla automaattista, vaan hakijoiden tilanne tulisi arvioida yksilöllisesti. Kaikissa

tapauksissa jäsenvaltioiden tulee turvata turvapaikanhakijoiden inhimillinen ja ihmisarvoinen kohtelu. Esitys ei huomioi syitä, jotka nykyisellään ajavat turvapaikanhakijoita liikkumaan edelleen unionin sisällä, kuten turvapaikanhakijoiden epäinhimilliset olosuhteet esimerkiksi Unkarissa.

Amnesty pitää valitettavana, että säilöönoton vaihtoehtojen edistämisen sijaan esitys mahdollistaa säilöön ottamisen myös sanktiona asumispaikkaa koskevien ja edelleen liikkumista rajoittavien veloitteiden laiminlyönnistä. Säilöönotto rankaisevana toimenä, ilman aitoa menettelyllistä tarkoitusta, loukkaa turvapaikanhakijan oikeutta henkilökohtaiseen vapauteen tavalla, jota ei voida pitää hyväksyttävänä. On myös valitettavaa, ettei esitys puutu lasten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien turvapaikanhakijoiden säilöönottoon. Amnesty International katsoo, että lasten säilöönotto tulisi kieltää.

Vastaanottodirektiivissä esitetään myös asumisvelvollisuutta ja ilmoittautumisvelvollisuutta edelleen liikkumisen estäviksi turvaamiskeinoiksi (ehdotetun direktiivin 7 artikla). Hallitus on jättänyt eduskunnalle esityksen ulkomaalaislain muuttamiseksi (HE 133/2016 vp), jossa ehdotetaan asumisvelvollisuuden ja siihen yhdistetyn ilmoittautumisvelvollisuuden lisäämistä ulkomaalaislakiin säilöönoton vaihtoehtoiksi. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että asumisvelvollisuus voitaisiin määrätä vain tiettyjen edellytysten täyttyessä. Amnesty International toivoo, että Suomi edistää vastaanottodirektiiviä koskevissa neuvotteluissa vastaavaa lähestymistapaa.

Yksi keskeinen muutos vastaanottodirektiiviin on haavoittuvassa asemassa olevia koskeva direktiivin nykyinen artikla 20 (ehdotetun direktiivin artikla 21), jossa käsite haavoittuvainen (eng. vulnerable) korvattaisiin kokonaan käsitteellä erityistarpeet (eng. special reception needs). Amnesty International on huolestunut siitä, että muutos nostaisi kynnystä määritellä ja tunnistaa haavoittuvassa asemassa olevat turvapaikanhakijat.

Amnesty International kannattaa komission ehdotusta perheen määritelmän laajentamisesta. Pidämme valitettavana sitä, että valtioneuvosto vastustaa komission ehdottamaa perhemääritelmää.<sup>2</sup>

Kunnioitavasti



Niina Laajapuro  
Toiminnanjohtaja vt  
Amnesty International Suomen osasto



Susanna Mehtonen  
Oikeudellinen asiantuntija  
Amnesty International Suomen osasto

---

<sup>2</sup> Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (vastaanottodirektiivi) U 31/2016